

Asia: VN/24330/2024

Arviomuistio kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Valtioneuvoston toimivaltajaosta (arviomuistion luvut 4-6, 9, 11)

Onko arviomuistiossa tehty arvio oikeasuuntainen koskien valtioneuvostosta annetun lain 12 §:n (175/2003) ja valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 4 §:n 2 kohdan soveltamista a) kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten pääomakorotuksissa (luku 4), b) kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten ja kansainvälisten rahoitusmekanismien lisärahoituksessa (luvut 5 ja 6, ks. myös luku 4) ja c) kehityspoliittisissa sijoituksissa (luvut 9 ja 11, ks. myös luvut 4, 6 ja 7)?

-

Mitä mieltä olette arviomuistion esityksestä siitä, että pelkän käteismaksuosuuden sisältävissä, kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavien kehityspankkien pääomakorotuksissa toimivallan säädettäisiin kuuluvan ulkoministeriölle (luku 4)? Tunnistatteko asiassa erityisiä etuja tai haittoja?

-

Kansainvälisen oikeuden alaisista lainoista (arviomuistion luku 8)

Mitä mieltä olette arviomuistion esityksestä säätää lainanantolain soveltamisalan poikkeuksista kansainvälisen oikeuden subjekteille myönnettäviä lainoja koskien a) arviomuistiossa välttämättöminä pidettyjen säädösten osalta (vaihtoehto A, luku 8, ks. myös luvut 5 ja 6) ja b) arviomuistiossa suositeltujen soveltamisalan poikkeusten osalta (vaihtoehdot B ja C, luku 8, ks. myös luvut 5 ja 6)? Tunnistatteko asiassa erityisiä etuja tai haittoja?

-

Mitä mieltä olette arviomuistion esityksestä siitä, että kansainvälisen oikeuden subjekteille myönnettävissä lainoissa ulkoministeriö päättäisi lainan ehdoista, ml. lainan hoitoon liittyvistä ehdoista (luku 8)? Tunnistatteko asiassa erityisiä etuja tai haittoja?

-

Julkisen vallan käytöstä (arviomuistion luvut 7-9 ja 11)

Mitä mieltä olette arviomuistiossa tehdystä arviosta, että lainojen myöntämisessä kansainvälisen oikeuden subjekteille ei ole kyse julkisen vallan käytöstä? (luku 8, ks. myös luku 7)

-

Jos arvioitte lainojen myöntämisessä kansainvälisen oikeuden subjekteille olevan kyse julkisen vallan käytöstä, millä perusteella päädytte tähän arvioon? Millaisia muutoksia sääntelyyn tulisi mielestänne tällä perusteella tehdä?

-

Mitä mieltä olette arviomuistiossa tehdystä arviosta, että kehityspoliittisessa sijoitustoiminnassa ei ole kyse julkisen vallan käytöstä silloin, kun sijoitukset tehdään a) kansainvälisen oikeuden alaisiin rahastoihin (luku 9, ks. myös luvut 6-7) ja b) kansallisen sääntelyn alaisiin rahastoihin (luku 11, ks. myös luvut 6-7)?

-

Jos arvioitte kehityspoliittisessa sijoitustoiminnassa olevan kyse julkisen vallan käytöstä, millä perusteella päädytte tähän arvioon? Millaisia muutoksia sääntelyyn tulisi mielestänne tällä perusteella tehdä?

-

Mitä mieltä olette arviomuistion esityksestä siitä, että kehityspoliittisesta sijoitustoiminnasta ei jatkossakaan säädetä lailla? Tunnistatteko asiassa erityisiä etuja tai haittoja? (luvut 9 ja 11, ks. myös luvut 6-7, 12)

-

Epäsymmetrisestä kehityspoliittisesta sijoitustoiminnasta yksityisten pääomien vivuttamiseksi (arviomuistion luvut 11-12)

Mitä mieltä olette siitä, että ulkoministeriö tekisi kehityspoliittisessa tarkoituksessa yksittäisiä sijoituksia epäsymmetrisiin sijoitusrahastoihin EU:n sisämarkkinalla? Mitä ulkoministeriön tulisi näkökulmastanne huomioida tällaisissa sijoituksissa?

-

Mitä mieltä olette arviomuistiossa tehdystä arviosta siitä, että EU:n valtioneuvoston sääntely riittää kehityspoliittisen sijoitustoiminnan kilpailuoikeudellisten vaikutusten sääntelyyn, ja arviomuistiossa tehdystä esityksestä, että kehityspoliittisesta sijoitustoiminnasta ei säädetä lailla?

-

Ulkoministeriön hankkimista tukipalveluista ja viranomaisyhteistyöstä (arviomuistion luku 13)

Mitä mieltä olette arviomuistiossa tehdystä arviosta, että ulkoministeriö ei ole tukipalveluita hankkiessaan siirtänyt julkisia hallintotehtäviä yksityiselle lukuun ottamatta lakiin perustuvia tarkastuksia?

-

Mitä mieltä olette arviomuistion tehdystä arviosta, että ulkoministeriö ei ole siirtänyt tai suunnittele siirtävänsä sille kuuluvia tehtäviä vieraan valtion viranomaiselle?

-

Muut asiat

Yleiset huomionne arviomuistiosta sekä kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia koskevan lainsäädännön uudistamistarpeista?

Arviomuistio: Kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia koskevan lainsäädännön uudistamisesta:
Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto ulkoministeriölle

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua ulkoministeriön arviointimuisti-oon, joka koskee kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia koskevan lainsäädännön uudistamista.

Kyseessä oleva lainsäädäntötarpeiden arviomuistio perustuu Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selontekoon (myöh. selonteko) ja tavoitteeseen luoda entistä vahvempia mahdollisuuksia yksityisten pääomien vivutukseen kehitysvaikutusten aikaansaamiseksi.

EK pitää hyvänä sitä, että ulkoministeriö on käynnistänyt selonteon suuntaviivojen mukaisesti useita vuosikymmeniä vanhan kehitysyhteistyötä koskevan lainsäädännön ajantasaistamisen vastaamaan nykypäivän toimintatapoja ja toimintaympäristön muutoksia.

Arviointimuistiossa todetaan perustellusti, että yksityisen sektorin rooli on kasvanut kehitysyhteistyössä ja Suomen kehityspolitiikan toimeenpanossa ja yksityistä sektoria tarvitaan niin rahoittajana kuin ratkaisujen tuottajana kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

EK pitää kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia hyvänä ja tuloksellisena kehitysrahoituksen muotona, jonka painoarvoa ja käyttömahdollisuuksia tulee kehittää osana Suomen kehitysrahoituskonaisuutta. Tämä paikkaa samalla markkinapuutteita ja moninkertaistaa kehitysvaikutukset mahdollistamalla yksityisen rahoituksen osallistumisen investointihankkeisiin. Näin voidaan kasvattaa kehitysvaikutuksia ja auttaa hallitsemaan kehitysyhteistyön kokonaiskustannuksia.

EK korostaa, että suomalaisyritysten osallistumista laina- ja sijoitusmuotoisen kehitysavun hankkeisiin tulee edistää. Kaiken kaikkiaan pidämme tärkeänä, että suomalaisyritysten tarjoamaa ja osaamista hyödynnetään aikaisempaa aktiivisemmin ratkaisujen tuottajana Suomen rahoittamissa kehitysyhteistyöhankkeissa. Yrityksille tarkoitettua vienti- ja kehitysrahoituksen neuvontaa on

keskitettävä ja kehitettävä, jotta yritykset nykyistä paremmin osaisivat hyödyntää kaikki tarjolla olevat instrumentit.

Arviointimuistio on sisällöllisesti laadukas ja perusteellinen ja EK:lla ei ole lausuttavaa arviointimuistion lainsäädännöllisiin toimenpide-esityksiin.

EK haluaa nostaa tässä yhteydessä esille myös sen, että Suomen tulee kehittää laina- ja lahja-rahaa yhdistävät sekarahoitusinstrumentit verrokkimaiden tasolle sekä sujuvoittaa nykyisen PIF-instrumentin puitteissa toteutettavaa rahoitusta. Lisäksi Ukrainan tukemista tulee edelleen vahvistaa Finland Ukraine Investment Facility -instrumentin tyyppisin ratkaisuin. Samoin tulee kehittää feasibility study -vaiheen rahoitusta pohjoismaisia verrokkimaita vastaavalle tasolle.

Ukrainan tukeminen on Suomen kehitysyhteistyörahoituksen prioriteetti. Ukrainan jälleenrakentamisen ja länsi-integraation edistämiseksi tulisi tarkastella ja arvioida muiden Pohjoismaiden tuloksekkaita käytäntöjä, kuten Ruotsin hyödyntämää kehitysrahoitusta Business Swedenin toiminnassa. YK:n kestävä kehityksen tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa ilman yksityisten pääomien merkittävää roolia. Tältä osin Suomessa tulisi arvioida tarkemmin etenkin Tanskan kokemuksia epäsymmetristen rahastojen hyödyntämisestä.

Suomen tulee pyrkiä hyödyntämään EU:n tarjoamat rahoitus- ja takausmahdollisuudet. Ensi ti-lassa tulisi varmistaa, että lainsäädäntömme mahdollistaa EU:n laina- ja lahjarahoitusta yhdistäviin sekaluottoihin tarkoitetun lahjarahan maksimaalisen hyödyntämisen, kuten esimerkiksi Ukrainan jälleenrakennusta palvelevan Ukraine Investment Frameworkin kohdalla. Nykylainsäädännön puitteissa Suomessa ei ole rahoituslaitosta, joka voisi hakea tätä EU:n lahjarahaa Ukrainan valtiomyhtiöiden ja yksityissektorin rahoittamiseen. Lainsäädäntöpuute tulisi korjata viimeistään Finnfund-lakiuudistuksen yhteydessä.

Petri Vuorio

Johtaja

Heli Siikaluoma

Asiantuntija

Siikaluoma Heli
Elinkeinoelämän keskusliitto EK